

AFSCHEID VAN HILVERSUM

72 Jaar drafspor kwam ten einde

door John Brandsen

AFSCHEID VAN HILVERSUM

72 Jaar drafspor kwam ten einde

door John Brandsen

Zondag 26 oktober jongstleden was de laatste dag waarop draverijen werden gehouden op het Drafcentrum Hilversum. Hiermee kwam een einde aan de verbondenheid die Hilversum sinds 1925 met deze tak van paardensport had. Onderstaand historisch overzicht is een bewerking van een artikel in het tijdschrift Paardensport in Ren en Draf.*

De reden van de sluiting van het Drafcentrum is bekend: de gemeente Hilversum heeft andere plannen voor het complex en kocht voor 30 miljoen de erfpachtovereenkomst met het Centrum af. Dit geld zal onder meer gebruikt gaan worden voor een nieuwe baan in Almere. Hilversum was veertig jaar lang naast Duindigt de belangrijkste baan in Nederland. Er waren jaren dat die twee banen goed waren voor 70% van de jaaromzet in de harddraverij.

Verenigingen

De start van de draverij in Hilversum was zeer moeizaam. Oorspronkelijk werden de draverijen verreden op een van de gemeente gehuurde grasbaan rond vier voetbalterreinen op het Sportpark. De drafbaan was 1 kilometer lang en 17 me-

ter breed. De eerste wedstrijd vond plaats op Hemelvaartsdag 1925. De organiserende vereniging was de Hilversumsche Harddraverij en Renvereniging, die op 2 november 1924 onder voorzitterschap van J. Kitselaar was opgericht. Vrijwel alle tien leden van de Vereniging bij de oprichting waren Hilversummers. De tijden waren niet gunstig voor de drafspor. De toto was afgeschaft en bijna alle banen in het centrum van het land waren daardoor gesloten.

De eerste vereniging was geen lang leven beschoren. Met veel pijn en moeite konden per jaar vier draverijen worden georganiseerd. In 1934 werd de vereniging, gedwongen door geldnood, weer opgeheven. In 1935 zorgde een nieuwe vereniging nog voor vijf draverijen op het Sportpark maar ook deze club ging door geldgebrek ter ziele. In 1938 werd een nieuwe poging ondernomen en werd de Paardensport Vereniging Hilversum opgericht. De eerste voorzitter was de heer Van der Klei. Aanvankelijk had deze vereniging het net zo moeilijk als de voorgangers. Doordat er vrij veel illegale bookmakers actief waren op Hilversum, die uit eigen belang ook een deel van de kosten droegen, ontstond er toch de nodige belangstel-

De eerste baan met verlichting in Nederland. De lichtmasten doet nu wat ouderwets aan maar waren toentertijd weinig minder dan een sensatie.

De situatie zoals die tot in de jaren zeventig zou blijven bestaan: rechts het tribunegebouw, in het midden het gebouwje van Dudok en links de rechterstoel.

ling en werd er dus meer omzet behaald. Tijdens de oorlog werd de totalisator voor draverijen weer ingevoerd en hoefde men voor het wekken van belangstelling onder de bevolking niet meer te vertrouwen op loterijen en soortgelijke acties.

Na afloop van de oorlog werden er onder voorzitterschap van de heer Kitselaar koersen georganiseerd tezamen met de Engelse en Canadese officieren. Ook stonden er toen rennen op het programma en volgens de overlevering moeten dit geweldige *happenings* zijn geweest. Een nadeel van de rennen was wel dat de baan binnen korte tijd volledig vernield werd en daardoor zelfs afgekeurd voor het houden van koersen. Kitselaar loste dit probleem voortvarend op door in 1949 een sintelbaan aan te laten leggen. Na Duindigt was dit de tweede sintelbaan in Nederland.

Vernieuwingen

In het begin van de jaren vijftig vielen kort achter elkaar twee beslissingen die voor de ontwikkeling van de baan en de sport van geweldige betekenis zouden zijn. Eerst werd in 1952 besloten tot bouw van een glasdichte tribune met totohal. Hierdoor werd het mogelijk om, wat tot dan toe in Nederland niet gebeurde, ook in de winter te koersen en de bezoekers een comfortabele verblijfplaats te bieden. Een jaar later werd door de eigenaarsvereniging, de fokkersvereniging, de baanvereniging en de stichting Nederlandse Draf en Rensport gezamenlijk de eerste lichtinstallatie van Nederland gefinancierd, waardoor het ook mogelijk werd om avondmeetings te houden. Deze eerste verlichting was heel eenvoudig: 150 lichtmasten rondom de

baan, zowel aan de binnen- als aan de buitenzijde. De hedendaagse bezoeker zou dit niet imposant hebben gevonden, maar voor die tijd was het een sensatie en het publiek kwam op de dinsdagavonden gretig naar Hilversum.

Hoe belangrijk deze ontwikkelingen waren blijkt wel uit de cijfers: in 1949 kon men zes meetings organiseren met een totaal van f 27.425 aan prijzen; in 1953 werden 37 wedstrijden met f 242.350 prijzengeld gehouden. Hiermee was het startsein gegeven voor een spectaculaire ontwikkeling die een kleine dertig jaar zou duren. Op het hoogtepunt van 'Hilversum' in 1981 werden 80 wedstrijden georganiseerd met een recordomzet van in totaal 38,3 miljoen gulden.

De accommodatie was ondanks de bouw van

De Panoramazaal van het nieuwe tribunegebouw uit 1980 tijdens de hoogtijdagen. De hier getoonde gezellige drukte werd in de loop der jaren steeds zeldzamer.

Het Sportpark was vroeger jaarlijks het toneel van de jaarlingenshow en de hengstenkeuring, een tweedaags festijn waarvoor de liefhebbers graag de kou trotseerden. Eind jaren zestig verhuisde deze manifestatie naar de Expo-hal.

de gesloten tribune toch wel wat wonderlijk: van de entree tot aan de baan bestond een lege ruimte van zo'n vijftig meter. Hier stond aanvankelijk alleen het Dudokgebouwtje. Later werd daar een houten staantribune aan toegevoegd voor de echte liefhebbers, en voorbij de rechterstoel werd een gebouwtje als accommodatie voor de eigenaren neergezet. De trappen van het tribunegebouw stonden tijdens wedstrijden altijd vol publiek en hadden dus eigenlijk de functie van staantribunes gekregen. Voor bezoekers van het restaurant in dat gebouw was dat wel wat onhandig. In 1971 werden belangrijke verbeteringen gerealiseerd. De trappen bij het tribunegebouw verdwenen en werden vervangen door een verbindingsgang met ingang aan de achterzijde. De piste en de verlichting werden geheel vernieuwd. Ook werd in de jaren zeventig het aantal stallen uitgebreid zodat er permanent 200 dravers op het drafcentrum waren gehuisvest. De vaste dinsdagavond werd een feit en eigenlijk leek het alsof de bomen tot in de hemel groeiden.

Achteruitgang

De tekortkomingen in de accommodatie, de tribunecapaciteit was nog steeds onvoldoende, leid-

den in 1977 tot plannen voor een groter tribunegebouw tussen de overdekte tribune en de Expo-hal. Twee jaar duurde het voordat men het eens kon worden met de gemeente over het Dudokgebouwtje. Dat had men gewoon willen slopen maar de gemeente wilde dat absoluut niet. Men kwam tot een compromis waarin het accommodatiegebouwtje van Dudok niet werd gesloopt maar enkele tientallen meters naar de rechterkant van de ingang werd verplaatst.

Zo kon in 1980 een hypermodern gebouw in gebruik worden genomen met een tothoal op de begane grond, een panoramazaal op de eerste verdieping en op de tweede verdieping een sociëteit, de rechterstoel en een voor Nederlandse begrippen unieke persruimte. De ingebruikname van het gebouw werd echter terstond gevolgd door het einde van de grote bloeitijd. Om de een of andere reden kwam de klad in de draf- en rensport, aanvankelijk nog enigszins verborgen door inflatie en een onverminderd aantal paarden. Toch daalde landelijk de publieke belangstelling en voor het Drafcentrum Hilversum was dat een nog groter probleem dan voor andere banen. De exploitatie was natuurlijk berekend op de nieuwe accommodatie, die nu echter veel te ruim bleek te zijn. De

trend van dalende belangstelling onder het publiek zette in de jaren negentig door. Zelfs moesten de vaste dinsdagavonden gedurende één jaar worden stopgezet en stapte men over naar de vrijdagavond. Ook dat mocht echter niet baten.

De geschiedenis van het Drafcentrum eindigt in mineur. Hier zijn alleen de zakelijke feiten vermeld en dit verhaal doet dan ook geen recht aan de fantastische evenementen die zich in Hilversum hebben afgespeeld en aan het enorme plezier dat de liefhebbers van de draf sport er hebben beleefd. De verrukkelijke zomeravonden waarop het Kampioenschap Nederlandse Paarden enorme mensenmassa's naar de baan trok voor sterren als Quicksilver S en Henri Buitenzorg; de wintermee-

tings waarin Kees Verkerk enorme prestaties leverde; de tweedaagse jaarlingenshow en hengstenkeuring; de traditionele meetings van Tweede Kerstdag met de Grote Kerstprijz voor de coryfeeën, waarin eens Speedy Volita waardig afscheid nam van de Nederlandse draf sport; de Prijs der Giganten....

Zondag 26 oktober was dus de laatste koersdag, op woensdag werd alles aan het complex wat los en vast zat verkocht, daarna kwamen de slopers. Alleen het Dudokgebouwtje zal (weer op een andere plaats) blijven bestaan.

* *Paardesport in Ren en Draf* .Periodiek van de Stichting N.D.R. jrg. 46, nr. 81, 23 oktober 1997.